

Werk

Titel: Ad Emin. et Rev. principem Carolvm S. R. E. Card. Rossettv[m] Episcopvm faventinv

Jahr: 1646

Kollektion: Zoologica

Digitalisiert: Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen

Werk Id: PPN367611805

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN367611805>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=367611805>

LOG Id: LOG_0241

LOG Titel: De Loxia. Cap. XLVII.

LOG Typ: chapter

Übergeordnetes Werk

Werk Id: PPN367611716

PURL: <http://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?PPN367611716>

OPAC: <http://opac.sub.uni-goettingen.de/DB=1/PPN?PPN=367611716>

Terms and Conditions

The Goettingen State and University Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Goettingen State- and University Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept the Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Goettingen State- and University Library.

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Contact

Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen
Georg-August-Universität Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen
Germany
Email: gdz@sub.uni-goettingen.de

DE LOXIA. Cap. XLVII.

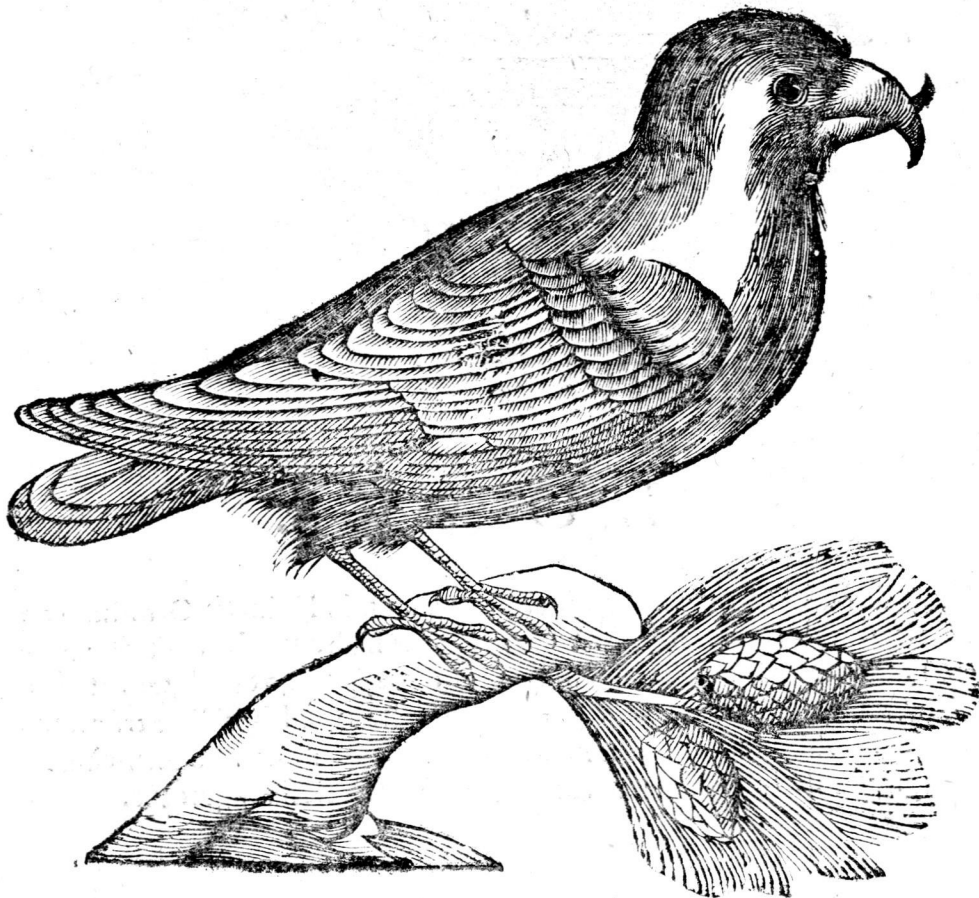
Villam mihi inter tot, cum a me, tum ab alijs obseruata auium genera, aliam hæc genus conspicere contigit, quæ cum hac, quantum ad rostrum attinet, similitudinem vllam gereret. Cum verò & eam cum Chloreo à quibusdam confundi viderem, itaque præfenti loco aliquid de ea dicere volui, tum eò maximè, cum rostrum illi, etsi contra omnium auium morem ab vtraq. parte recursum, crassum sit atque admodum robustum. Hanc auem, quicquid dicant alij, Arist. incognitam fuisse existimo. Si enim eam agnouisset, tam raram rostri dispositionem ille, qui differentiarum quarumcunque etiam omnium animalium diligentissimus, ac indefessus obseruator erat, absque vilo dubio minimè racuisset.

SYNONIMA.

Germani à rostri obliquitate Kratzvogel, quasi cruciatam, uel Krummschnabel, seu curuivirostram appellant, & Ornithologus ab eadem rationem Loxiam, sed nomine æquiuoco, quod nempe mustelæ fluuiatili minimæ etiam competit. Λοξίας Apollo etiam dicebatur, quod obliquis passibus cælum percurrat. Robertus Constantinus Tragonem Plinij, quam a hic ex Hyla à cauda de ouo exire scribit, existimant esse, & à voracitate ita dici. Est enim insigniter vorax, vt ego quoq; obseruavi. Verùm nunquid Trogon Plinij sit, nec affirmauerim, nec etiam inficias iuerim & reuera si vlla alia auis à cauda de ouo exeat, ea forte istæc fuerit, quæ si reliquiarum more prodiret, facile impediretur exitus à rostri curuitate, vel dicamus potius, ita exire, ne cum media fermè hyeme nascatur, si à capite exiret, subinde ab ambiens inclementia calor animalis suffocaretur, b Iacobus Dalechampius Ornithologum scribit Loxiam Tragonem quoque appellare: verùm id apud illum minimè reperio, quia ipse Plinium non citat, tantum abest, vt Tragonem vocauerit.

Kru tzuogel.
Curirostra.
Apollo Lo-
xias dicitur.
a L. 10. c. 16
b In cõment.
eiusdem cap.
Plin.
Tragon.

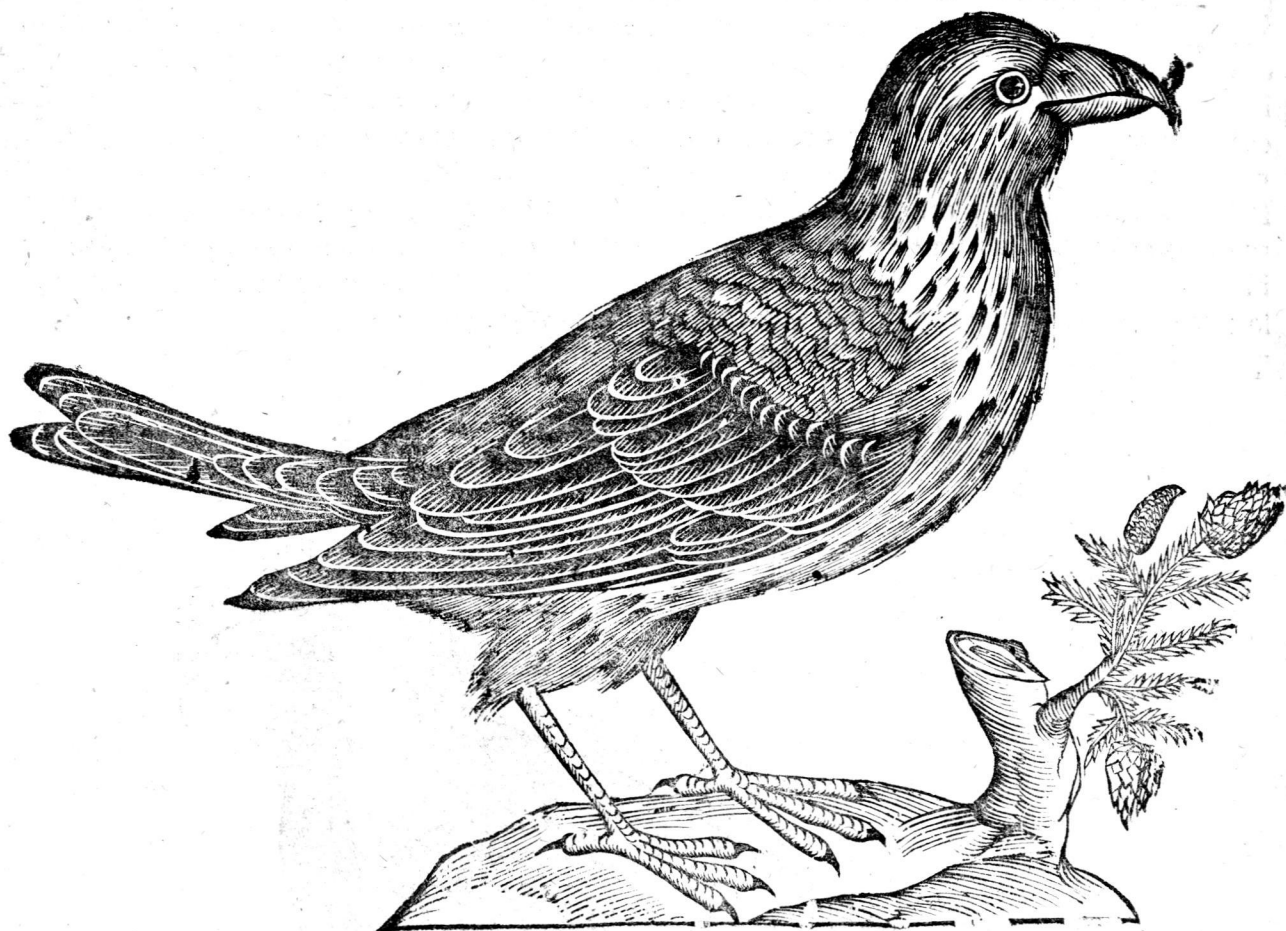
CORVIROSTRA, SIVE LOXIA.

FORMA. DESCRIPTIO.

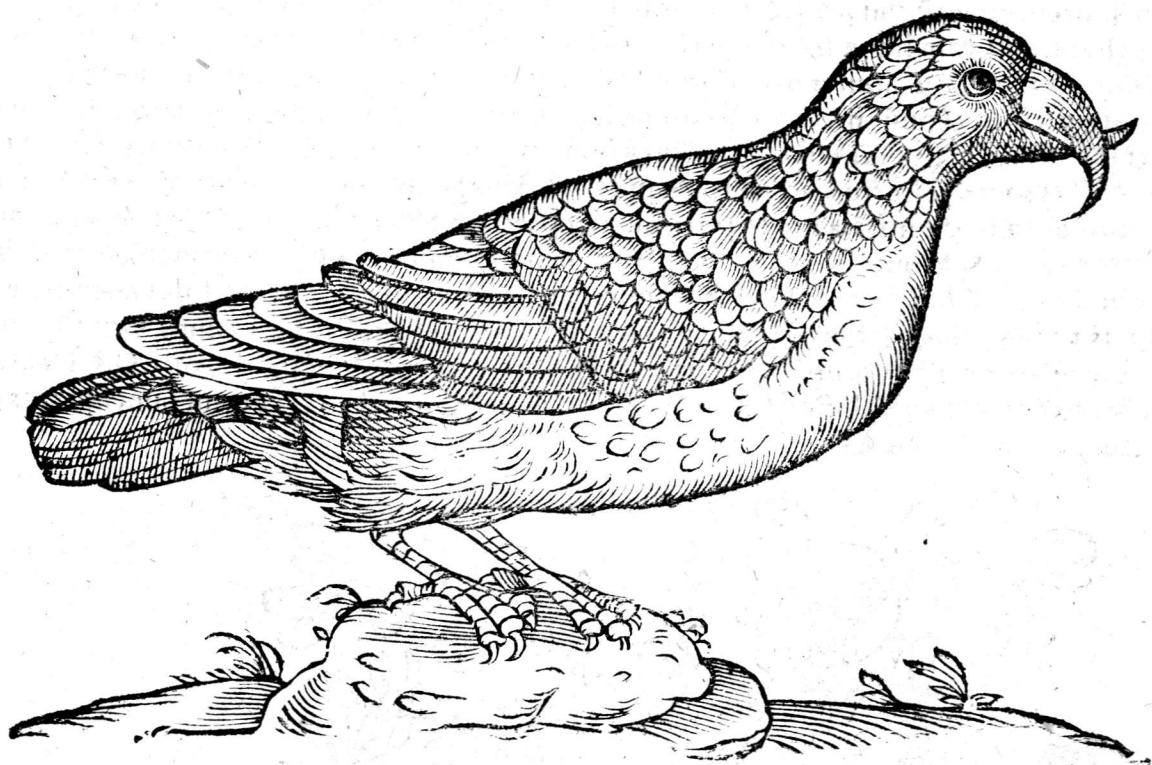
Magnitu-
do.
Color?

PARVM maximum magnitudine vix vincit: vnde eos manifestè hallucinari patet, qui Chloream esse voluerunt. Color toto corpore variat. Mea, quam ego aliquando depinxi, præter alas, quæ fuscæ erant, tota fere rubebat. Colorè verò temporis, & ætatis diuersitate immutat. Itaque cum bis tantummodo, aut ad summum ter conspicerem eam mihi contigerit, quæ nempe in Italia rarè admodum apparet, Ornithologi Germani, qui pluries eam vidit, verba adijcere placuit. Primum, inquit, rubere solent pectore, collo, & vêtre deinde flarescere. Cæruleus in vertice, ceruice, & circa oculos apparet in cauda, & extremis alis è subrufo nigricans. Crura rubicunda. Hyeme præsertim colorem mutat. Sunt qui colorè eius quotannis mutari asserant, ita vt nunc ad flauum, nunc ad viridem, rubrum aut cinereum magis declinet. Hæc ille. Quod certè verissimum est, & me in primis color imposuit, vt pote qui bis eandem auem ceu diuersam depinxi, & tres modo figuras exhibui, quarum tertia ex Ornithologo desumpta est.

L O C V S.

PLVRIMA Germaniæ loca incolit, attamen in Heluetia Ornithologo teste minus frequens est. Italia rarius Loxiam vidit, aut si aliquando vidit eam non agnoscit, vnde in diocesi Genuensium, vbi quandoque apparet, vt mihi per litteras à Bernardo Castelletto Genuensi, cui rariora, & exotica multa, quæ liberaliter transmissit, debeo, notum est, hæcenus habetur anonimos. Tridenti mihi istæ auis donata fuit, cum sanctissimo eò conuocato synodo de summa rerum totius Romanæ Ecclesiæ ageretur.

30 V I C T V S . N I D V S .

A Vis est voracissima, seminibus cannabis maximè delectatur ac pinguescit; unde caro eius non improbat. Aiunt & cadaveribus pasci. Gaudet item nucleis abietum, & in eiusmodi arboribus Ianuario, & Februario mensibus nidificat.

M O R E S . I N G E N I V M .

Capiendi modus .

40 **I**llud etiam in Loxia mihi planè insolèns videtur, quod hyemali tempore, cum frigore omnia rigent, & cæteræ volucres obmutescunt, ea canat, & æstate, cum cæteræ canant, à cantu abstineat. Cantillat autem satis suaviter. Ingenij dicitur esse simplicis, & stolidi. Cavens inclusa homines minimè expauescit, sed Psittacorum more rostro, pedibusq. sursum atq. deorsum reptat. A potu pocillum rostro, si potest, abijcit, quod forte fecerit, quoniam imaginem suam in aqua conspiciat. Apud Germanos copiosè, vt cæteræ volucres retibus capitur.

De admirando Picæ caudatæ nido, cuius mentio fit, pag. 708.

30 **Q**VOVSQVE Naturæ sagacissimæ misteria inquirō, atque indagor, nihil vnquam magis in votis habui, quàm nidum contemplari Picæ caudatæ, quem tam admirabili industria in altissimis plerunque arboribus, vt populo nigra construere, vt se foetusque suos ab auibus rapacibus ac alijs noxijs animantibus defendat, apud multos, legi. Sed cum ni si post impressã huiusce volucris historiam, quæ præsentī libro habetur nancisci eiusmodi nidum non licuerit, itaq. nunc à rustico meo, ex suburbano meo allatum hic ob oculos depictum propono, vt & alij idem avis artificium contemplari, rimari, atque admirari queant. Etenim inter tot nidos, quos hætenus mihi videre contigit, reuera alium nunquam maiori industria

factum obseruavi. Siquidem hæc ales ex omnibus arboribus, quæ ibi sunt, malum sibi elegerat, sed non quam libet, at ex qua viscum ex putri, non ex semine in Turdi ventriculo præparato, quemadmodum perperan sibi vulgus persuadet, enascens, quamplurimos ramos emitteret, adeo vt nidum istum partim à Natura, partim ab Aue factum quis non ineptè dicat. In medio enim illorum ramorû, qui per se figuram hemisphæricam, qualem nempe nidus exigebat, exprimebant, tanquam supra solidos parietes, & fundamenta erat constructus, & ipse ovalis, longus dodrantem, latus circiter octo digitos, & surculis milij Indici, alijsq; radicibus, & terra vice glutinis interiecta constans, vt nimirum oua sua ac foetus melius posset continere. At non duntaxat ramis illis, quos dixi, visci circumcirca erat præmunitus, verum etiam varios alios per agros, ac secus vias collectos, ac in primis pyrastri, & oxyacanthæ simuliumq; aliorum fruticum spinosorum ita supra, infra, ante & retrò munierat, vt vix foramen, quo ipsi erat ingrediendum ad foetus, conspiceretur, tantum abest, vt alia animalia vel pullos vel ipsam incubantem infestare possint. Pulli hoc in nido erant quinque, quot scilicet plerunq; edere solet hoc auium genus, alis partim albis, partim nigris, haud tamen vndique plumis refertis, cauda nigra, breui, secus ac in adultis, quibus longissimam esse supra diximus, vnguibus valdè acutis. Ore hiante clamitabant, comedebant schiston seu caseum secundum, quem vulgò recoctam nuncupamus, & offulam ex pane & vino, vulgus suppam appellat.

Viscus ex
putri mate
ria nascitur
non ex se-
mine Turdi
et multis
placet.

10
De peruicacia cuiusdam Aquilæ quam Clarissimus
Jacobus Antonius Cortusus Milanætum
esse putat.

20
30
40
50
IACOBUS Antonius Cortusus patritius Patauinus, ahorti Patauini præfectus per li-
teras (quas mihi illustris, ac doctissimus D. Io. Vincentius Pinellus scientiarum omnium
non cultor tantum, sed non mediocriter earundem etiam peritus transmisit) retulit Aquilam
sefe habuisse, quæ etsi nondum esset adulta, nec ad debitam magnitudinem peruenisset,
valdè tamen peruicax esset, & suipsius admiratrix. Eam illecebris sefe cicurasse, volatilia
offerendo, & aliorum animalium carnes: accidisse verò, vt cum quadam die ferulæ baculo tres
circiter digitos crasso caput eius verberasset, adeò indignabundè id ferret, vt cum ad solitam
sedem, eam adigeret, non solum ea non ire recusaret, sed neque ab illo tempore per multos
dies etiam cibum præbenti morem gereret. quin imo victum, vel à quouis alio oblatum non at-
tingeret, atque quotiescunque ad illam ipse accederet, tunc velut ira percita pennis, præfer-
tim ijs, quæ circum collum sunt, erectis rigeret minitabunda, alas quateret, pedibus terram ice-
ret, rostroq. instar Gallinæ glociret, adeo vt fragor ille, strepitusue metum spectantibus om-
nibus inferret. Vbi itaque pacata quodammodo appareret, sefe aiebat illi aliquantulum asti-
tisse, vt quædam diligentius in illa rimaretur, illam verò ceu vindictæ occasione accepta incre-
dibili ira rabieq. accensam eum inuasisse, vestisq. oras vnguibus arreptas arctissimè] constrin-
xisse, quò faciliùs veste obruto ledere posset: quare accepto pugione, quo accinctus erat, bis
caput lethali illato vulnere pertulisse, neque tamen eam à veste abstinuisse, neque vllam in to-
ra illa lucta vocem edidisse; tandem verò eum dereliquisse, cum se satis ei læsisse auis crede-
ret: contra sefe ab ea discedere noluisse, priusquam ex ictuum frequentia sanguinem ex oculis
eius stillare cerneret, & cum ita vulnerata non acquiesceret, sed adhuc etiam illatam iniuriam
vlcisci tentaret, tunc demum eam astantibus huic spectaculo nepotibus suis, qui terni erant,
scipionibus occidendam tradidisse: felle tantummodo quod cerebri morbis remedio esse nō
ignoraret, sibi reseruato. Credebat vir ille celeberrimus, & huius sæculi botanicorum facile
coryphæus hanc esse Aquilam fuluam, quam præterea strenuam appellat Aristoteles, politam,
& liberalem, eumq. hæc ei epitheta attribuere, quia alijs auibus eam idcirco sectantibus tan-
quam mensæ assecis prædam suam communem exponat; atque ita non mirum esse, si Cæcus
Afculanus eiuscemodi volucrè summoperè celebrauerit. Hæc itaq. Cortusus, quæ, si placet,
capiti nostro de Melanæto addere poteris.

40
50
De capite, tibia ac pede Auis rapacis, quæ Aquila
palustris esse creditur.

60
70
80
Postquam de Aquila quædam cum Cortuso dimicante dixerimus, non ab re fuerit de
alia quadam aue rapace agere, quam D. Io. Baptista Fulcherus pharmacopola illustris,
Lucensis, Aquilam palustrem vocabat, eius capite, tibia, ac pede mihi dono transmis-
tis; quod nomen, cum integram auem videre nequiverim, quia rustici Lucenses eam comede-
runt, non immutabo, etsi Aristoteli nulla Aquila ita vocetur. Quod si verò tota esset nigra, vt
caput, & pes mihi missi, nō ineptè à colore Melanætos dici posset, hoc est, Aquila nigra, licet A-
quila sic dicta philosopho omniū sit minima, cū contra rostrū hoc rostro Chrysaeti longè maius
existat; quare vel Vulturis esse suspicor, vel saltè Aquilæ Vulturinæ, quā opinionè etiā astruit ti-
biarū villositas, quæ Aquilis nudæ esse solēt, vel ex promiscuo Aquilarū, & Vulturū coitu ge-
nitā. Hæc autem auis, quæcunque tandem ea sit, à nemine, nisi ego fallor, descripta est. Ro-
strum, quòd inter Aquilarum rostra in musæo meo appensum reseruo, longè maximum est,
vt pote dodrantem, & duos digitos longum: substantia eius in anteriori parte erat ossea, colo-
ris valdè nigri & micantis instar holoserici nigri, nisi quod inferius prope nares ad subcasta-
neum uergeret, vbi linea quædam transversalis partem nigram ab alba diuidebat. Albam par-
tem uoco membranam, quæ rostrum, quā à capite exoritur, ad medietatem ferè usque coo-
perit.

petit. Pars inferior erat concaua, & in extremitate nigra. Caput plumæ nigræ quadrupedum quorandâ pilis non profus abfimiles cooperiebant. Oculos habebat minutulos, sicuti etiam nam foramina in cranio ostendunt. Tibiæ duos palmos longæ plumis ad medietatem vsque refertæ mollibus, vt in capite, at longioribus: reliqua pars inferior, quemadmodum, & totus pes colore erat subcinereo, & veluti squammis, non plumis vestita. Pes totus secundum digitorum distantiam dimensus erat magitudine dodrantis; ungues crassi, adunci, acuti, nigri, & splendentes: pars interior sessilis albescebat. Digiti omnes adinstar tracheæ arteriæ annulosi erant, erucas quodammodo æmulantes, & similia insecta annulosa. Digiti omnes, item, & membrana ea vel potius membranæ rudimentum, quam inter medium eorum, & minimum obtinebat scabritie sua atque aspectu limam imitabantur. Eam verò scabritiem siue ferramei à natura datam esse credere est, vt facilius prædam prehendere possent.

De Accipitris insigni, quod addi potest pag. 332.

Cap. 17. p.
I. Intro-
duct. ad
Symbol. fi.
dei.

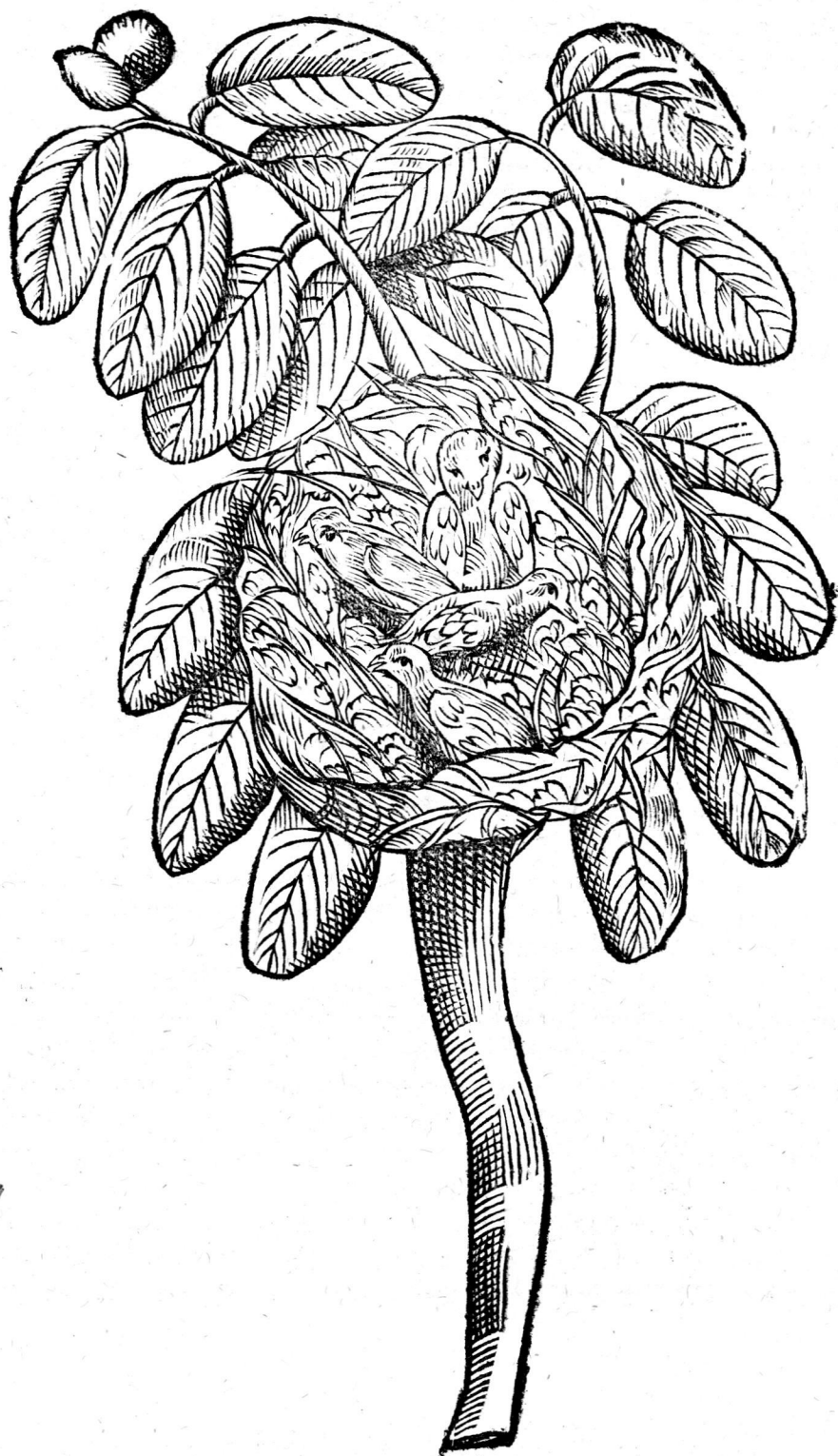
R. D. Petrus Antonius Tolentinus Cremonensis, vir eruditissimus, & cui ego ob innatam liberalitatem plurimum debeo, mihi aliquando scripsit Illust. D. Io. Paulum Magiū pariter Cremonensem, Illust. D. Lodouici Magij Senatoris Mediolanensis affinem, itē Mag. D. Antonium Bellofello I. C. eximium pro insignibus suis vsurpare Accipitrem, diuersimodè tamen, at eiusmodi insigne Bellofello potius competere, quoniam Bellofello latinè pulchrā auem sonet, qualis profectò est Accipiter. A cuius nobilitate Aloysius Granata natum fuisse prouerbiū apud Hispanos testatur Hidalgo, quæ vox significat nobilem esse, vt Accipiter.

De Nido Laniorum minorum, cuius mentio fit, pag. 391. vbi, & hæc addito.

Nidus si-
gura seu
selle.

Eiusmodi volucres in varijs arboribus, sicuti in nucibus, moris, quercubus, similibusq; alijs nullibi non nidulantur; eliguntq; sibi furculos trifurcatos, quò commodius nidos texere queant. Eos autem construunt ex diuersis herbis gnaphaloidibus, hoc est, lanis, & mollibus. Nidi, quem modo ego describo, & depingo, fundus exterior ramulis, & furculis constabat omnino flexilibus, mirū quàm affabrè, & ingeniosè simul absque luto aut terra coniunctis. Figura erat rotunda hemisphærica adinstar scutellæ; nec temerè quidem, cum ferè omnes aues hemisphæricos, & circulares nidos construunt; siquidem ea figura firmior est, & occurrentium iniuriæ minus patens, insuper, & capacior est. Erat autem nidus iste satis concauus, eaq; magnitudine, vt commodè foetus contineret. Solet, autem hoc auium genus sex, septemue parere. Intus ramuli erant tenues, & molles, quo molliter foetus cubent. Latera superiora concauitatem ambientia valdè crassa, multisq; texturis, & furculis complicata. Inueni in eodem nido brionis siue musci aliquas species, quæ, & ipsæ sua natura molles sunt. Circumferentia erat duorum dodrantum; diameter medij. Nidulantur hæ aues vere, & sub æstatis initium pullos excludunt.

Nidi Iconem habes sequenti pagina.

Interim, si quid inconsideratè dictum, scriptum uè sic
contra Sanctorum Patrum, atque Synodi Tridentinæ
decreta, infectum, indictum uè esto.

F I N I S.

